

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Ζ'.

ΑΡΙΘΜ. 9 (152).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους ἐτησίᾳ μὲν

φρ. χρ. 25 ἐξάμηρος δὲ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Ζ'.

τῇ 1/13. Αὐγούστου 1891.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΝΤΖΩΝΗΣ.

Διασημότετος τῶν νεωτέρων ἰταλῶν ποιητῶν, ὁ ἰδρυτὴς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ῥωμαντικῆς σχολῆς τῆς Ἰταλίας, Ἀλέξανδρος Μαντζώνης, ἐγεννήθη ἐν Μεδιολάνοις τῇ 7 μαρτίου 1785. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἦτο ἡ εὐφυεστάτη θυγάτηρ τοῦ περιφήμου Καίσαρος Βεκκαρία.

Ὁ Μαντζώνης ἐγένετο κατὰ πρῶτον γνωστὸς εἰς τὸν φιλόμουσον κόσμον τῷ 1806 δι' ἐνὸς ἐλεγειακοῦ ποιήματος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Καρόλου Imbonati («Versi sciolti»), εἶτα δὲ, τῷ 1807 διὰ τοῦ ἀλληγορικοῦ ποιήματος «Οὐρανία», ὅπερ εἶνε ἡ ἐξύμνησις τῆς ποιήσεως. Ἀλλ' ἡ ποιητικὴ αὐτοῦ πρωτοτυπία ἐφάνη μόλις τῷ 1810 ἐν τοῖς «ἱεροῖς ὕμνοις» (Inni sacri), δι' ὧν ὁ Μαντζώνης ἐδημοῦργησε νέον εἶδος λυρικῆς ποιήσεως. Ἀφ' οὗτο ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ ἐν Γενεύῃ τραπεζίτου Blondel, ἥτις ὀλίγω ὕστερον μετέβη ἐκ τῆς προτεσταντικῆς εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν.

Ὁ Μαντζώνης προσέλαβεν αὐστηρῶς καθολικὴν τάσιν καὶ ἐγένετο θερμότετος πρόμαχος τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς μεσαιωνικῆς παπασύνης. Εὐγλωττος τοῦτου μαρτυρία εἶνε τὸ ἐν ἔτει 1819 κατὰ πρῶτον δημοσιευθὲν σύγγραμμά του «Παρατηρήσεις περὶ τῆς καθολικῆς ἠθικῆς» (Osservazioni sulla morale cattolica). — Ἡ πρώτη αὐτοῦ τραγωδία «Il conte di Carmagnola» (ἐκδ. ἐν Μεδιολ. 1820), ἐν ἣ περιγράφει τὸ μισθοφορικὸν τοῦ 15 αἰῶνος, ἔτυχε καὶ ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας, μεγάλῃς ἐπιδοκιμασίας. Ἡ δευτέρα αὐτοῦ τραγωδία «Adelchi» (Μεδιολ. 1823) περιγράφει τὴν ὑπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου ἐπενεχθεῖσαν πῦσιν τῆς κυριαρχίας τῶν Λογγοβάρδων. Εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς δόξης τοῦ Μαντζώνη οὐ μικρὸν συνετέλεσαν καὶ τὰ μικρότερα αὐτοῦ ποιήματα, πρὸ πάντων δὲ ἡ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ναπολέοντος ᾠδὴ «Il cinque Maggio» (1823), ἣν μετέφρασεν εἰς τὴν γερμανικὴν ὁ Γκαίτε. Ἀλλὰ τὸν μέγιστον κρότον ἐν ὅλῳ τῷ φιλο-

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΝΤΖΩΝΗΣ.

λογικῷ κόσμῳ ἐποίησεν τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ μυθιστόρημα «Οἱ μνηστήρες» (I promessi sposi. Storia Milanese del secolo XVII), δημοσιευθὲν εἰς τρεῖς τόμους ἐν Μεδιολάνοις τῷ 1825—26, ἔκτοτε δὲ ἐκδοθὲν περὶ τὰς 200 φορές, καὶ μεταφρασθὲν εἰς ὅλας τὰς κυριώτερας γλώσσας τῆς Εὐρώπης. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο, κατ' οὐσίαν διηγούμενον τὴν ἱστορίαν δύο πτωχῶν ἐραστῶν, τοῦ 'Ρέντζου καὶ τῆς Λουκίας, ἐκ τῆς Λίμνης τοῦ Κόμου, εἶνε εὐγλωττος ἐξύμνησις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ

τῶν λειτουργῶν τῆς, ἀφθονεῖ δὲ λαμπροτάτων ἡθογραφικῶν εἰκόνων καὶ χαρακτήρων, ἱστορικῶς πιστῶν, φυσικωτάτων, ζωντανῶν καὶ ὁρατῶν· ἰδίᾳ ἐξοχος εἶνε ἡ περιγραφή τοῦ λοιμοῦ, ὅστις ἐν ἔτει 1630 ἐμάστιζε τὴν πόλιν τῶν Μεδιολάνων. Κατὰ τὴν πρεσβυτικὴν του ἡλικίαν ἡσχολεῖτο ὁ Μαντζώνης πρὸ πάντων μὲ φιλολογικὰς μελέτας. Ἐν ἔτει 1860 ἐξελέγη γερουσιαστῆς τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας, ἀπέθανε δὲ τῇ 22 μαΐου 1873.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

(Συνέχεια.)

Τώρα ἔρχομαι εἰς τὸ ζήτημα περὶ τοῦ πῶς προκαλεῖται ἡ ὕπνωσις καὶ τί κυρίως εἶνε ἡ ὑπνωτικὴ ἐκείνη κατάστασις. Ὁ ἀναγινώσκων περιγραφὰς τῆς ὑπνώσεως γενομένης ὑπὸ διαφόρων ἐρευνητῶν, εὕρισκε τοσαύτας διαφορὰς, ὥστε ἀδυνατεῖ νὰ πιστεύσῃ ὅτι πάντες οἱ ἐπιστήμονες οὗτοι ὁμιλοῦσι περὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος. Καὶ τὸ παραδοξότατον εἶνε ὅτι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἰσχυρίζεται ὅτι παρατηρεῖ πάντοτε καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν παρουσιαζόμενα τὰ αὐτὰ φαινόμενα, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι οὐδὲν ἴχνος παρετήρησαν. Δὲν εἶνε λοιπὸν καθόλου θαυμαστὸν ὅτι δὲν συμφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ κατηγοροῦνται μεταξύ των ἀμοιβαίως ὅτι δὲν παρετήρησαν τὸ ὁρθὸν ἢ δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ τὸ παρατηρήσωσιν, ἢ καὶ — ὅπερ τὸ χεῖριστον — ὅτι ἐξαπατῶσι τὸν κόσμον. Ἡ αἰτία τῆς ἀσυμφωνίας ταύτης εἶνε ὅτι ἡ ὑπνωτικὴ κατάστασις εἶνε πολὺ λεπτή καὶ δυσδιάκριτος. Τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν αὐτῆς γνώρισμα εἶνε ὡς εἶπον, ἡ πρὸς τὰς ἐντυπώσεις εὐαισθησία. Αἰσθητοποιοῦντες κατὰ τὸ δυνατόν τὸ πρᾶγμα παραβάλλομεν τὴν κατάστασιν ταύτην πρὸς μαλακὴν καὶ εὐμάλακτον μᾶζαν κηροῦ. Πᾶσα διάφορος μεταχειρίσις μεταβάλλει διαφόρως τὸ σχῆμα αὐτῆς. Ὁ εἰς λαμβάνει αὐτὴν διὰ τῆς λαβίδος καὶ λέγει ὅτι εἶνε ἐπιπεδος· ὁ ἄλλος λαμβάνει αὐτὴν διὰ κοχλιάριου καὶ λέγει ὅτι εἶνε στρογγύλη.

Ὁ Bernheim ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ὕπνωσις καὶ ὁ φυσιολογικὸς ὕπνος εἶναι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ ὅτι δύναται τις νὰ κάμῃ καὶ εἰς τὸν συνήθη ὕπνον ὅ,τι κάμνει εἰς τὴν ὕπνωσιν. Εἶναι βέβαιον ὅτι αἱ δύο αὗται καταστάσεις εἶναι ἀδελφαί· ὕπνωσιν ὠνόμασαν τὸν ὕπνον, τὸν προκαλούμενον διὰ τεχνικῶν μέσων.

Αὕτη ἡ ἀποκοίμησις — τὸ ὑπνωτίζειν, εἶνε ἀπλοῦν πρᾶγμα. Ὁ ἀσθενὴς διατάσσεται νὰ προσηλώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς τι ἀντικείμενον ἢ νὰ παρατηρῇ ἀτενῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ὑπνωτιστοῦ. Μετ' οὐ πολὺ ζαλίζεται καὶ ἀρχίζει νὰ τὰ βλέπῃ ὅλα μαῦρα· τὰ βλέφαρα γίνονται βαρέα καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου δύναται μόλις νὰ κρατηθῶσιν ἀνοικτά. Εἶνε ἀπαρατήτως ἀνάγκαιον, ὅπως ὁ ἀσθενὴς, γινώσκων ὅτι πρόκειται περὶ τῆς θεραπείας του, μένῃ ἐντελῶς παιδικὸς καὶ ἄνευ θελήσεως, καὶ προσπαθῇ νὰ ὑπέικῃ εἰς τὰ νεύματα καὶ τοὺς λόγους τοῦ ὑπνωτίζοντος αὐτὸν ἱατροῦ. Οὗτος δὲ ὀφείλει διαρκῶς μὲ ἡσύχους, ἡπίους καὶ εὐαρέστους λόγους νὰ προκαλῇ τὸν ὕπνον καὶ μετ' ὑπομονῆς καὶ καρτερίας νὰ διδάσκῃ τὸν ἀσθενὴ πῶς ν' ἀπο-

κοιμηθῇ. Ἡ προσήλωσις τῶν ὀφθαλμῶν εἰς ἐν ὠρισμένον σημεῖον δὲν ἔχει, κατὰ τὴν γνώμην μου, καμμίαν χαρακτηριστικὴν σπουδαιότητα. Εἶνε μόνον βοηθητικὸν μέσον καὶ ἐνεργεῖ πρὸ πάντων ψυχικῶς. Πιστεύω ὅτι τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σκότος, ὅπερ προέρχεται ἐκ τοῦ καμάτου τῶν Ultraelemente, ἐπαυξάνει τὴν προσδοκίαν τῆς ἀποκοιμήσεως. Ὅταν ὁ ἀσθενὴς ἀρχίσῃ νὰ βλέπῃ τὰ πάντα σκοτεινά, νομίζει ὅτι ὁ ὕπνος ἔρχεται, καὶ κλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς. Λέγω τοῦτο διότι πολλάκις συμβαίνει ν' ἀποκοιμίζεται ὁ ἀσθενὴς ἄνευ τοιαύτης προπαρασκευῆς, καὶ χωρὶς νὰ προσηλώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς ὠρισμένον τι ἀντικείμενον, ἀλλ' ἀπλῶς δι' ἰσχυρὰς τινὸς ὑποβόλης, οἷον: «κλείσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς — τώρα ἀποκοιμηθεῖτε!» Πρὸ πάντων εἰς μικρὰ παιδία ἡ διαταγὴ αὕτη ἐπιτυγχάνει πολλάκις ἀμέσως.

Ὑποθέτω ἐνταῦθα ὅτι ἄνθρωπός τις ὑπνωτίζεται κατὰ τινὰ ἐκ τῶν συνήθων τρόπων· καὶ ὅτι, τοῦδ' ὅπερ σπανίως συμβαίνει, ἀμέσως κατὰ τὸ πρῶτον πείραμα ἀρχίζει ν' ἀποκοιμᾶται ἤτοι νὰ ἐμπίπτῃ εἰς ὕπνωσιν. Τότε ὁ ἄνθρωπος οὗτος κοιμᾶται κατὰ τὸ φαινόμενον μὲ φυσικὸν ὕπνον, ἀλλὰ, ἐνῶ κοιμᾶται, ἀκούει πάντοτε πᾶν ὅ,τι λέγει αὐτῷ ὁ ἱατρός. Ἐρωτώμενος δέ, δίδει πάντοτε ὁρθὰς ἀποκρίσεις. Δύναται, κοιμώμενος, νὰ κρατῇ τακτικὴν συνομιλίαν, μάλιστα δὲ καὶ νὰ ἐγερθῇ, νὰ γράφῃ, νὰ τρώγῃ, νὰ πίνῃ καὶ ἐν γένει νὰ πράττῃ πᾶν ὅ,τι διαταχθῇ, ἔχων ὅμως πάντοτε κεκλεισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς. Τὸ πνεῦμά του εἶνε ἐντελῶς ἐστερημένον θελήσεως. Ἄν ὑψώσωμεν τὸν βραχίονά του, δὲν σκεπτεται νὰ τὸν καταβιβάσῃ ἀλλὰ κρατῇ αὐτὸν ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας ὑψωμένον, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται τὴν παραμικρὰν κούρασιν. Πιστεύει πᾶν ὅ,τι ἀκούσει προφερόμενον μετὰ τινος ἐμφάσεως. Ἀκολουθεῖ πᾶν νεῦμα καὶ ἐκτελεῖ μετὰ πάσης ἀκριβείας πᾶν ὅ,τι διὰ τοῦ νεύματος τούτου διαταχθῇ. Συγχωνεύεται οὕτως εἰπεῖν καὶ συνενοῦται εἰς ἐν ὃν μετ' ἐκείνου, ὅστις ὁμιλεῖ πρὸς αὐτόν, καὶ δύναται νὰ μαντεύῃ μετὰ θαυμαστῆς διαραπικότητος πᾶσαν αὐτοῦ ἐπιθυμίαν ἢ πρόθεσιν. Ἄν καὶ ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους, δύναται ὅμως κάλλιστα νὰ διακρίνῃ ἂν ὁ ἱατρός εὕρσκειται πλησίον του ἢ ἄλλος τις· διακρίνει δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἀκοῆς, διὰ τῆς ἀφῆς, διὰ τῆς ὁσφρήσεως — πολλάκις δὲ μάλιστα βλέπει καὶ μεγάλα ἀντικείμενα διὰ μέσου τῶν κεκλεισμένων βλεφάρων.

Ὅταν ὁ ἱατρός κατορθώσῃ νὰ φέρῃ τὸν ἀσθενὴ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, τότε δύναται πλέον ν' ἀρχίσῃ